Maa- ja metsätalousministeriö		MINVA	MMM2017-00532
RO	Unnaslahti Antti(MMM)	25.08.2017	

Viite

Asia

Epävirallinen maatalousministerikokous Tallinnassa 4.-5.9.2017: Riskien hallinta: viljelijöiden tehokkaat välineet riskien hallintaan vuoden 2020 jälkeen

Epävirallisen maatalousministerikokouksen aiheena on **riskien hallinta EU:n maataloudessa vuoden 2020 jälkeen.** Puheenjohtajamaa on laatinut asiasta tausta-asiakirjan, joka sisältää kolme kysymystä jäsenmaille koskien riskinhallintavälineitä EU:n tulevassa maatalouspolitiikassa. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä.

Suomen näkökulmasta ennakolta tehtävä riskien ehkäiseminen on kustannustehokkain tapa riskinhallinnan vahvistamiseksi. Suomen määrätietoinen kasvi- ja eläintautien vastustaminen sekä esimerkiksi viljelijöiden tieto- ja taitotason paraneminen on olennainen osa riskinhallinnan kokonaisuutta. Taloudellisten riskien tasaaminen on haastavinta erityisesti katastrofaalisten sääriskien tai kauppapoliittisten riskien realisoituessa. Näihin viljelijöiden mahdollisuudet varautua ovat heikoimmat. Suomen näkökulmasta vakavat, laajat ja odottamattomat riskit, joihin viljelijät eivät voi itse omalla toiminnallaan vaikuttaa, vaativat enemmän yhteisen maatalouspolitiikan toimenpiteitä. Suomen näkökulmasta jäsenmaakohtaisiin täsmällisiin tarpeisiin viljelijöiden riskinsietokyvyn parantamiseksi voitaisiin parhaiten vastata maaseudun kehittämisohjelman sisällä toteutettavilla toimenpiteillä.

Yksinkertaistaminen pitäisi Suomen näkökulmasta olla tavoitteena myös riskienhallinnan kokonaisuudessa.

Lisäksi epävirallisessa ministerikokouksessa keskustellaan komission tiedonannon pohjalta kananmunista löydetystä fiproniilista. Suomessa kuluttajille päätyneistä munista tai munavalmisteista ei ole löydetty jäämiä fiproniilistä. Fiproniilin käyttö ei ole sallittua elintarviketuotantoeläimille.

Asialista:

EPÄVIRALLINEN MAATALOUSMINISTERIKOKOUS TALLINNASSA 4.–5.9.2017

Kokouksen aiheita ovat ”Riskien hallinta: viljelijöiden tehokkaat välineet riskien hallintaan vuoden 2020 jälkeen” sekä ”Komission tiedonanto fipronil -torjunta-aineen saastuttamista kananmunista”.

Maa- ja metsätalousministeriö		PERUSMUISTIO	MMM2017-00527
RO	Unnaslahti Antti(MMM)	23.08.2017	

Asia
Epävirallinen maatalousministerikokous Tallinnassa 4.-5.9.2017: Riskien hallinta: viljelijöiden tehokkaat välineet riskien hallintaan vuoden 2020 jälkeen

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 04.09.2017 - 05.09.2017

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n jäsenmaiden maatalousministerit kokoontuvat puheenjohtajamaa Viron järjestämään epäviralliseen kokoukseen Tallinnassa 4.–5.9.2017. Kokouksen aiheena on riskinhallinta maataloudessa. Keskustelua jäsentääkseen pj-maa on toimittanut jäsenmaille tausta-asiakirjan viljelijöiden riskienhallintavälineistä.

Suomen kanta

Pj-maa esittää jäsenmaille keskusteltavaksi kolme kysymystä, joiden avulla pyritään haarukoimaan jäsenmaiden käsityksiä riskinhallintavälineistä tulevalla kaudella.

1. **Yksi vuoden 2003 yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) reformin pääviesteistä oli vapaus viljellä. Ovatko viljelijät yleisesti tunnistaneet vastuunsa riskien hallitsemisessa ja onko YMP antanut heille riittäviä välineitä siihen?**

Suomen näkökulmasta ennakolta tehtävä riskien ehkäiseminen on kustannustehokkainta. Suomen määrätietoinen kasvi- ja eläintautien vastustaminen sekä esimerkiksi viljelijöiden tieto- ja taitotason paraneminen ovat olennainen osa riskinhallinnan kokonaisuutta. Taloudellisten riskien tasaaminen on haastavinta erityisesti katastrofaalisten sääriskien tai kauppapoliittisten riskien realisoituessa. Tähän viljelijöiden mahdollisuudet varautua ovat heikoimmat.

Suomi katsoo, että YMP:n luoma turvaverkko, erityisesti tulotuet ja markkinatoimenpiteet, takaavat viljelijöille tasaisen tulovirran myös riskien lauetessa. Viljelijöiden saamat tuet eivät ole riippuvaisia

panosten ja tuotosten hintasuhteista, jolloin viljelijät voivat tehdä tuotantopäätöksiä lähtökohtaisesti markkinoiden ohjaamina.
Suomen näkökulmasta YMP:n turvaverkkoa ei pitäisi siksi purkaa. Tämä ei poissulje sitä, että kehitettäisiin uusia välineitä sekä markkinakelpoisilta että katastrofaalisilta riskeiltä suojautumiseen.

Suomen näkökulmasta vakavat, laajat ja odottamattomat riskit, joihin viljelijät eivät voi itse omalla toiminnallaan vaikuttaa, vaativat enemmän YMP:n yhteisiä toimenpiteitä kuin markkinakelpoiset riskit. Viljelijän hallittavissa olevia markkinakelpoisia riskejä ovat esimerkiksi vakuutuksin, hintasuojauksin tai keskinäisten rahastojen avulla hallittavat astetta matalamman tason riskit.

Erityisesti voimaperäisen kotieläintalouden toimintaedellytyksiin poikkeuksellisilla markkinaheilahteluilla on eniten vaikutusta ja vastaavasti YMP:n välineillä suhteellisesti vähemmän vaikutusta.

2. **Pitäisikö [suorista tuista tehtävän] vuosittaisen kriisivarauksen kokoa kasvattaa ja pitäisikö sen antaa kasautua yli vuosien, jotta sillä olisi aitoa vaikutusta markkinakriisien kohdatessa? Pitäisikö tämän antaa kasautua EU:n vai jäsenmaan tasolla?**

Suomi katsoo, että nykyisenkaltainen kriisivaraus ei tarjoa toimivaa ratkaisua maatalouden markkinakriisien hallintaan. Näin ollen pelkästään kriisivarauksen koon kasvattaminen tai jäsenmaakohtainen rajaaminen eivät ratkaise ongelmaa. YMP:n yhtenäisyyden kannalta on tärkeämpää keskittyä yhteisten mekanismien määrittelemiseen laajoja kriisitilanteita varten.

Yksinkertaistaminen pitäisi Suomen näkökulmasta olla tavoitteena myös riskienhallinnan kokonaisuudessa. Suomen kannalta nykyinen kriisivaraus on liian monimutkainen hallinnoida.

3. **Koetteko suorien tukien olevan riskinhallintaväline? Katsotteko, että suorien tukien tukitasojen yhdenmukaistamisen jatkaminen on tarpeen, että ne todella suojaisivat riskiltä? Pitäisikö tietty osa suorista tuista kohdistaa riskinhallintarahastoon ja pitäisikö sen olla vapaaehtoista vai pakollista viljelijöille?**

Suomi katsoo, että suorat tuet ovat merkittävä osa YMP:n luomaa turvaverkkoa maataloudelle. Tämän lisäksi viljelijän harkittavaksi tulee jättää muiden välineiden käyttö, koska maatilojen riskinsietokyky vaihtelee esimerkiksi johtuen maatilan koosta, tuotantosuunnasta, viljelyalueesta ja maatalouden osuudesta viljelijän tulonmuodostuksessa.

Täsmällisiin jäsenmaakohtaisiin tarpeisiin Suomen näkökulmasta vastattaisiin paremmin maaseudun kehittämisohjelman sisällä toteutettavin toimenpitein. Myös viljelijöiden muodostamilla ryhmillä, esimerkiksi osuuskunnilla tai tuottajaorganisaatioilla, voisi olla jatkossa

enemmän EU:n osittain tukemia tai säädösperustaisia välineitä käytettävissään suojatakseen viljelijöitä suurilta hintavaihteluilta.

Pääasiallinen sisältö

Pj-maan tausta-asiakirja käsittelee maatalouden riskienhallinnan kokonaisuutta. Asiakirjan mukaan markkina- ja tuotannolliset riskit ovat kasvaneet. Se johtuu globaalien markkinoiden vaihtelun ja ilmastonmuutoksen tuomasta epävarmuuden lisääntymisestä.

Asiakirjassa taustoitetaan erityyppisiä riskejä jakaen ne kolmeen pääluokkaan; ensimmäiseen sisältyvät normaalin vaihtelun sisällä olevat riskit, toiseen ns. markkinakelpoiset riskit, joilta voi suojautua erilaisin markkinoilta saatavin välinein ja kolmanteen katastrofiluokan riskit, jotka ylittävät markkinoiden ja toimijoiden varautumiskyvyn.

Markkinavaihtelujen todetaan vahvistuneen viimeisen kymmenen vuoden aikana merkittävästi. Samaan aikaan myös YMP:n markkinasuuntautuneisuutta on lisätty vähentäen markkinoita säätelevien välineiden käyttöä.

Asiakirjassa käsitellään tällä kaudella käytössä olevat riskinhallintatoimenpiteet jäsenmaittain. Riskinhallintavälineiden käyttöönoton vähyyden arvioidaan johtuvan esimerkiksi siitä, että suorat tuet tasaavat osan riskeistä, valtiot käyttävät valtiontukisääntöjen mukaisia välineitä tai riskinhallintavälineiden käytöstä maataloudessa puuttuu kokemusta.

Asiakirjassa korostetaan myös osaamisen ja tiedonvälityksen merkitystä tärkeimpänä tekijänä tavoiteltaessa paremmin riskejä sietävää maataloutta. Saatavilla olevan julkisen tiedon sekä sen julkaisukanavien ja saatavuuden parantaminen katsotaan yhdeksi merkittävästi kehittämistä vaativaksi osa-alueeksi. Tiedon välittämiseksi ehdotetaan parempaa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä sekä toisaalta neuvonnallisia välineitä hallita jatkuvasti kasvavaa informaatiomäärää.

Asiakirjassa esitetään mahdollisina ratkaisuina parantaa riskinkestävyyttä viljelijöiden parempaa organisoitumista tarjontaketjussa, merkittävästi vahvempaa tutkimuksen ja käytännön maatalouden yhteistyötä ja paremman markkinainformaation saatavuutta ruokaketjun joka portaan tasolta.

Yhtenä keinona asiakirjassa mainitaan myös osuuskuntien mahdollisuudet yksittäisen viljelijän riskinsietokyvyn kasvattajana. Esille nostettuna ajatuksena mainitaan myös paremman ja yhtenäisemmän informaation jakaminen kolmansiin maihin, joihin EU:ssa tuotettua ruokaa viedään. Tällöin vientimarkkinoilla esiintyvät maakohtaiset käsittelyt vähenisivät ja vientimarkkinoiden helpottuessa myös riskinhallintakyky kasvaisi.

Suorien tukien tukitasojen yhtenäistämiseen viitataan useassa kohdassa, mutta sillä ei ole suoranaisesti mitään tekemistä riskinhallintakeinojen haarukoimisen kanssa. Asiakirjassa peräänkuulutetaan suorien tukien kriisivarauksen ja pilarin II kautta toteutettavien riskinhallintatoimenpiteiden edelleen kehittämistä. Merkittävänä epäkohtana esiin nostetaan varojen sitominen yhteen budjettivuoteen kriisivarauksen osalta ja yhteen rahoituskauteen muiden välineiden osalta. Riskienhallinnan näkökulmasta hyödyllisempää olisi käyttää niitä joustavasti yli kausien riskien odottamattoman ja ennakoimattoman luonteen vuoksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on epävirallisen maatalousministerien kokouksen keskustelu.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kyseessä on epävirallisen maatalousministerien kokouksen keskustelu.

Kansallinen valmistelu

EU18-jaosto (maatalous ja elintarvike) 30.8.2017.
EU-ministerivaliokunta 30.8.–1.9.2017 (kirjallinen menettely).

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kyseessä on epävirallisen maatalousministerien kokouksen keskustelu.

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Keskusteluasiakirja epävirallista maatalous- ja kalastusneuvostoa varten - Riskien hallinta: viljelijöiden tehokkaat välineet riskien hallintaan vuoden 2020 jälkeen

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ylitarkastaja Vesa Kahilampi, MMM/RO/EUKA,
vesa.kahilampi@mmm.fi, puh. 0295 162 053

Ylitarkastaja Antti Unnaslahti, MMM/RO/EUKA,
antti.unnaslahti@mmm.fi, puh. 0295 162 426

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, YM